

Standardisering

I de allra flesta världens länder kan vi använda våra betalkort, ofta i uttagsautomater. På nästan alla världens flygplatser hittar vi till toaletten, det finns en internationell standard för hur dessa märks med symboler. Vissa av dessa standardiserade företeelser är resultatet av medvetna och välorganiserade standardiseringsarbeten. Det gäller till exempel den internationella utformningen av betalkort i storlek, tjocklek, placering av magnetremsa osv. Vissa sådana standardiseringar har en lång historia, själva företeelsen pengar är en sådan som standardiserar värde bortom en konkret bytessituation. I den förmoderna världen var de flesta produkter ickestandardiserade. Idag kan vi köpa inspelad musik världen runt och spela den i vår kassett-, CD- eller Mp3-spelare.

Med järnvägens utbyggnad uppkom behovet av en standardiserad tid, en process som började i Storbritannien på 1800-talet och som idag omgriper hela världen.

I varje by och region talade man i förmodern tid något olika. Alfabetet utgör ett första steg i språklig standardisering. Men som vi kan se i svenska texter från 1700-talet stavade man ändå lite som man ville, man försökte fånga sitt tal i skrift. Med folkskolan kom rättstavning och standardiserad svensk grammatik. Svenskan blev mer homogen vilket underlättade förståelsen inom rikets gränser. I samma utveckling skapades gränser till andra nordiska språk, och många lokala varianter och språk trycktes undan och föll i glömska. Med varje språk som faller i glömska försvinner också en specifik och under lång tid formad kunskap om och förståelse av världen. Med den globala spridningen av några få standardiserade språk kan vi kommunicera med alltfler människor och få tillgång till deras förståelse och kunskap.

Detta är bara ett exempel. Globalisering kan beskrivas, och kanske mätas, som en standardiseringsprocess som fortsätter på övernationell nivå. Delar av den kallas macdonalidisering, andra delar världskultur. Hårdare aspekter inkluderar utbredningen av pengaekonomi, av formella utbildningssystem, av politiska partier och parlamentariskt styre. Den globala politiska standardiseringen innebär att världen idag består av nationer, ingen yta står utanför nationssystemet, och allt färre människor lever utan att vara involverade i eller påverkade av nationalstaters maktutövning. Otaliga traditionella sätt att organisera mänskliga samhällen försvinner i dessa processer. Föreställningen om okränkbara mänskliga rättigheter

har i samma process standardiserats och globaliserats och kan idag i alla fall teoretiskt sätt återopas världen runt.